

Luxemburg, 24 juni 2024
(OR. en)

11296/24

COHOM 137

RESULTAAT BESPREKINGEN

van: het secretariaat-generaal van de Raad

d.d.: 24 juni 2024

aan: de delegaties

Betreft: Conclusies van de Raad over de actualisering van de EU-richtsnoeren
over kinderen en gewapende conflicten

De delegaties vinden in de bijlage de conclusies van de Raad over de actualisering van de EU-richtsnoeren over kinderen en gewapende conflicten, zoals goedgekeurd door de Raad tijdens zijn 4038e zitting op 24 juni 2024.

Conclusies van de Raad over de actualisering van de EU-richtsnoeren over kinderen en gewapende conflicten**[met bijwerking in de bijlage]**

1. Herinnerend aan het strategisch EU-kader voor mensenrechten en democratie van 2012, het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie van 2020, de EU-strategie voor de rechten van het kind van 2021, artikel 3, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Handvest van de grondrechten van de EU, herhaalt de Raad dat de naleving, bescherming en verwezenlijking van de rechten van het kind een van de hoofddoelstellingen is van het interne en externe beleid en optreden van de Unie.
2. Op basis van haar EU-richtsnoeren van 2008 over kinderen en gewapende conflicten en de conclusies van de Raad van juni 2022 over de EU-strategie voor de rechten van het kind, levert de EU bijzondere inspanningen om de rechten van kinderen in conflict- of crisissituaties te beschermen en kinderen bescherming, bijstand en ondersteuning te bieden.
3. De Raad is ernstig bezorgd over de toename van schendingen van de rechten van kinderen in de context van gewapende conflicten, waarvan er bovendien steeds meer zijn, zoals de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de illegale deportatie en overbrenging van Oekraïense kinderen, de spiraal van geweld in Sudan en het escalerende conflict in het Midden-Oosten, met name de rampzalige humanitaire situatie in Gaza en de onevenredige gevolgen daarvan voor burgers en kinderen in het bijzonder. De Raad betreurt dat de ernstige schendingen ten aanzien van kinderen¹ – moord en verminking, rekrutering en inzet als soldaat of in niet-gevechtsrollen, ontvoering, verkrachting en andere vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld, aanvallen op scholen en ziekenhuizen en het ontzeggen van humanitaire toegang – de afgelopen tien jaar aanzienlijk zijn toegenomen.

¹ <https://www.unicef.org/children-under-attack/six-grave-violations-against-children>

4. In bijna alle conflictgebieden ter wereld, van de Sahel, Centraal- en Oost-Afrika tot het Midden-Oosten en Azië, vertegenwoordigen kinderen tot de helft van de getroffen bevolking. Kinderen worden onevenredig hard getroffen door gewapende conflicten en zijn er het voornaamste slachtoffer van. De Raad is verontrust over het feit dat de veranderende aard van conflicten, tactieken en gebruikte wapens de risico's voor burgers, met name kinderen, heeft verveelvoudigd, terwijl meer dan ooit duidelijk is welke ernstige, schadelijke en langdurige gevolgen schendingen en misbruik voor slachtoffers hebben. De Raad erkent echter ook dat kinderen soms ongelooflijk veerkrachtig zijn en, mits zij adequate en tijdige steun krijgen, van extreme situaties kunnen herstellen en open kunnen bloeien. Hun bescherming, herstel en re-integratie zijn van essentieel belang voor vrede en veiligheid op lange termijn en voor duurzame ontwikkeling.
5. De Raad neemt deze herziene EU-richtsnoeren over kinderen en gewapende conflicten aan om zijn bijdrage aan de eerbiediging, bescherming en verwezenlijking van de rechten van kinderen te versterken. Deze actualisering houdt rekening met de ontwikkelingen binnen de EU en brengt de richtsnoeren volledig in overeenstemming met het door de VN-Veiligheidsraad middels opeenvolgende resoluties vastgestelde kader, met name de daarin genoemde zes ernstige schendingen ten aanzien van kinderen in tijden van gewapende conflicten. De EU streeft hierbij ook naar een betere samenwerking met en afstemming op het mandaat van de secretaris-generaal van de VN en de speciale vertegenwoordiger voor kinderen en gewapende conflicten, in het bijzonder in het licht van de toegenomen aandacht voor het welzijn van door gewapende conflicten getroffen kinderen, humanitaire toegang en preventie.

6. De EU zal haar inspanningen opvoeren om alle vormen van geweld tegen kinderen te bestrijden, kinderen te beschermen en hun rechten te bevorderen, met inbegrip van hun lichamelijke, geestelijke en psychosociale gezondheid en hun toegang tot basisdiensten. De EU zal samenwerken met internationale organisaties en partnerlanden om alomvattende beleidsmaatregelen en acties te ontwikkelen om de rechten van alle kinderen zonder discriminatie te eerbiedigen, te beschermen en te verwezenlijken, en om kinderen meer mogelijkheden te bieden om verantwoordelijk en veerkrachtig in de samenleving te staan. In het licht van de veranderende aard van conflicten en aanslepende humanitaire crises zal de EU de verbanden tussen haar werkzaamheden op het gebied van de humanitaire, de ontwikkelings- en de vredesdimensie van dergelijke crises versterken, door conflictpreventie, crisisbeheersing en humanitaire hulp beter af te stemmen op ontwikkelingshulp en investeringen in onderwijs in noodsituaties en sociale bescherming in de hele wereld. De bescherming van door conflicten getroffen kinderen moet een centrale pijler blijven van de agenda's voor mensenrechten, vrede en veiligheid, vredesopbouw, ontwikkeling en humanitaire hulp.
7. De EU zal ervoor blijven zorgen dat de verplichtingen uit hoofde van het Verdrag inzake de rechten van het kind en het bijbehorende Facultatief Protocol inzake de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten volledig worden nagekomen, ook wat betreft de definitie van een kind als ieder mens jonger dan 18 jaar, en zal de omzetting ervan in nationale wetgeving blijven bevorderen. Daarnaast erkent de EU de waarde van mondiale initiatieven zoals de beginselen van Parijs en de verbintenissen van Parijs, de beginselen van Vancouver, de Verklaring inzake veilige scholen en de Politieke verklaring over de versterking van de bescherming van burgers tegen de humanitaire gevolgen van het gebruik van explosieve wapens in bevolkte gebieden (EWIPA). Zij zal alle staten blijven aanmoedigen om na hun toezeggingen de goedkeuring van deze initiatieven te overwegen.

8. De Raad onderstreept dat het belangrijk is de problematiek van door gewapende conflicten getroffen kinderen verder te integreren in het externe beleid van de EU en roept al zijn besluitvormingsinstanties, EU-diensten en -agentschappen, civiele en militaire missies en operaties, de speciale vertegenwoordigers en gezanten en andere organen op hun inspanningen te verdubbelen om de doeltreffende uitvoering van deze richtsnoeren te verzekeren. De Raad onderstreept dat de kwestie van kinderen in gewapende conflicten een volwaardig onderdeel moet worden van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de EU, dat ook het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid omvat, met inbegrip van de crisisbeheersingsmissies en -operaties van de EU. In dit verband is de Raad ingenomen met de bijgewerkte checklist voor de integratie van de bescherming van door gewapende conflicten getroffen kinderen in missies en operaties in het kader van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid van de EU (GVDB-checklist). De Raad draagt de bevoegde groepen op de uitvoering van deze richtsnoeren regelmatig te evalueren en daarover verslag uit te brengen, teneinde de geleerde lessen in kaart te brengen en beste praktijken te verspreiden.
9. De EU en haar lidstaten zullen het volledige scala van hun instrumenten op alle gebieden van het externe optreden gebruiken om zich te richten op wereldwijde bewustmaking, acties, effectieve programmering en samenwerking op dit gebied, en om die aspecten verder te versterken. De Raad roept partners in alle regio's, waaronder internationale en regionale organisaties, maatschappelijke organisaties en particuliere actoren op de krachten te bundelen en meer inspanningen te leveren voor conflictoplossing en de preventie van en reactie op ernstige schendingen ten aanzien van kinderen en de eerbiediging, bescherming en verwezenlijking van hun rechten en bescherming uit hoofde van het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht. Voor elk kind, overal.

BIJLAGE

ACTUALISERING 2024

EU-richtsnoeren over kinderen en gewapende conflicten (CAAC)

1 - INLEIDING

Voor de Europese Unie is de situatie van kinderen, met name kinderen die het slachtoffer zijn van gewapende conflicten, reeds tientallen jaren een prioriteit. De EU en haar lidstaten hebben in de Verenigde Naties een cruciale rol gespeeld en een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van de VN-agenda op het gebied van CAAC (Children and armed conflicts) en de ontwikkeling van hun mondiale mandaat. In 2003 heeft de EU haar eerste richtsnoeren over kinderen en gewapende conflicten aangenomen, die vervolgens in 2008 zijn geactualiseerd om haar beleid te bundelen tot een praktisch instrument om haar optreden te sturen. Gezien de aanzienlijke ontwikkeling van het mondiale beleid en de ontwikkelingen binnen de Unie sindsdien, moeten de EU-richtsnoeren opnieuw worden geactualiseerd om de effectiviteit van het EU-optreden te blijven ondersteunen in overeenstemming met een meer omvattende en holistische aanpak.

Kinderen, en met name meisjes, zijn bijzonder kwetsbaar in gewapende conflicten. Gewapende conflicten en geweldincidenten berokkenen kinderen onnoemelijk veel leed. Vanwege hun leeftijd, fysieke en psychologische maturiteit, afhankelijkheid en juridische status zijn zij kwetsbaarder voor de risico's, armoede, geweld en verwaarlozing die conflictsituaties meebrengen. Een kind is een mens jonger dan 18 jaar, zoals bepaald in het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind (VRK).

In de meeste landen die door gewapende conflicten worden getroffen, vertegenwoordigen kinderen tot de helft van de bevolking. Wereldwijd wonen miljoenen mensen in conflictgebieden of ontvluchten zij dergelijke gebieden. Zij worden dus onevenredig zwaar getroffen.

Kinderen zijn het doelwit van gewapende conflicten en ander gewapend geweld door statelijke en niet-statale actoren, waaronder terroristische organisaties en georganiseerde criminele groepen. Hun veiligheid en beveiliging wordt vaak opgeofferd voor militaire doeleinden, om criminele activiteiten te bevorderen of voor ander ongeoorloofd gewin. Dood en verminking, rekrutering en inzet door gewapende groepen en strijdkrachten, ontvoering gevolgd door verkrachting, seksueel misbruik en seksuele uitbuiting, aanvallen op scholen en ziekenhuizen zijn diverse vormen van schendingen en zwaar geweld en misbruik waaraan kinderen worden blootgesteld. Oorlogen veroorzaken bij miljoenen kinderen, mentale en fysieke, handicaps. Zelfs kinderen die niet rechtstreeks bij gewapende conflicten zijn betrokken, ondervinden andere conflictgerelateerde gevolgen, zoals ondervoeding, een gebrek aan onderdak en toegang tot onderwijs en gezondheidszorg, discriminatie, geweld en blijvende psychologische trauma's. Het ontzeggen van humanitaire hulp veroorzaakt meer doden als gevolg van hongersnood en ziekte dan het geweld zelf. Veel van het door gewapende conflicten voor kinderen veroorzaakte leed wordt niet rechtstreeks veroorzaakt door de gevechten of eindigt niet wanneer de gevechten stoppen. De gevolgen voor de mondiale vrede en veiligheid en duurzame ontwikkeling zijn ingrijpend en langdurig. De blijvende schade die kinderen en hun families in gewapende conflicten lijden, bestendigt de cycli van geweld en armoede en heeft blijvende intergenerationele gevolgen die de individuele en maatschappelijke veerkracht ondermijnen en de ontwikkeling van vreedzame samenlevingen belemmeren.

Er heerst ook toenemende bezorgdheid over kinderen in conflict- en postconflictsituaties op het gebied van onder meer: de steeds grotere impact van de klimaatverandering op de risico's en kwetsbaarheden waarmee kinderen worden geconfronteerd; het willekeurige gebruik van explosieve wapens in bevolkte gebieden; scholen die steeds vaker een doelwit vormen en worden gebruikt voor militaire doeleinden, in strijd met het internationaal humanitair recht; de specifieke gevolgen van gewapende conflicten voor kinderen met een handicap; de genderdimensie van ernstige schendingen ten aanzien van kinderen; de steeds zwaardere impact van armoede en ongelijkheid; kinderen die hun thuis hebben verlaten en op de vlucht of gedwongen intern ontheemd zijn; kinderen in instellingen of verstoken van gezinszorg; kinderarbeid, mensenhandel en seksuele slavernij; de uitdagingen die de opkomst van nieuwe technologieën met zich meebrengt, zoals het online ronselen van kinderen en de proliferatie van illegale wapenhandel, alsook de gevolgen van landmijnen, ontplofbare oorlogsresten (ERW) en geïmproviseerde explosieven (IED's).

Er moet meer aandacht worden besteed aan nationale en internationale strafrechtspleging, met inbegrip van de toegang tot de rechter voor kinderen. Het ter verantwoording roepen van daders van ernstige schendingen ten aanzien van kinderen in gewapende conflicten, zoals voorgeschreven door het internationaal en het internationaal humanitair recht, het Statuut van Rome van het ICC en de Verdragen van Genève, is cruciaal om het klimaat van straffeloosheid voor personen die misdrijven tegen kinderen plegen te doorbreken, toekomstig misbruik te ontmoedigen, verantwoordingsplicht te bevorderen en een cultuur van eerbiediging van de rechten van het kind te bevorderen.

De Europese Unie heeft zich er in haar humanitaire, ontwikkelings-, vredes-, veiligheids- en diplomatieke inspanningen, en samen met haar lidstaten, toe verbonden prioriteit te geven aan de bescherming, het welzijn en de empowerment van kinderen en daarbij, zonder discriminatie op welke grond dan ook, tegemoet te komen aan hun specifieke behoeften en kwetsbaarheden.

2 - DOEL

De Europese Unie geeft prioriteit aan het bevorderen en beschermen van de rechten van het kind binnen haar beleidskader voor mensenrechten. Zij doet dat niet alleen omdat kinderen vandaag kwetsbare slachtoffers van conflicten zijn, maar ook omdat zij de toekomst vormgeven. De EU erkent hun inherente rechten, die zijn verankerd in het Handvest van de grondrechten van de EU, het Verdrag inzake de rechten van het kind, de facultatieve protocollen daarbij, en andere internationale mensenrechteninstrumenten, alsook de bijzondere bescherming die zij krachtens het internationaal recht genieten.

De VN-Veiligheidsraad heeft zes ernstige schendingen² gedefinieerd op basis van hun ernst en de gevolgen ervan voor het welzijn van kinderen:

- het doden en verminken van kinderen;
- de rekrutering of de inzet van kinderen door strijdkrachten en gewapende groepen;
- verkrachting en andere vormen van seksueel geweld tegen kinderen;
- ontvoering van kinderen;
- aanvallen op scholen en ziekenhuizen;
- kinderen humanitaire toegang ontzeggen.

² De definities zijn opgenomen in het Field Manuel bij de Guidelines on the Monitoring and Reporting Mechanism on Grave Violations against Children in Situations of Armed Conflict (DPKO, OSRSG Children and Armed Conflict, UNICEF, 2014).

De EU streeft ernaar deze kritieke kwestie zowel intern als internationaal onder de aandacht te brengen. Gewapende conflicten en ander wapengeweld hebben op korte, middellange en lange termijn gevolgen voor kinderen. Wij zijn vastbesloten die op doeltreffende en alomvattende wijze aan te pakken middels maatregelen om verschillende schendingen van de rechten van het kind te voorkomen en te erop te reageren. Gebruikmakend van diverse instrumenten waarover zij beschikt en voortbouwend op bestaande initiatieven, wil de EU daarbij samenwerken met derde landen en niet-overheidsactoren. Dit houdt in dat zij worden aangemoedigd om het internationaal recht toe te passen, te eerbiedigen en te bevorderen, met inbegrip van mensenrechtennormen, -standaarden en -instrumenten en de normen en het internationaal en humanitair recht inzake vluchtelingen, doeltreffende maatregelen te nemen om kinderen te beschermen tegen de gevolgen van gewapende conflicten en ervoor te zorgen dat plegers van misdrijven tegen kinderen ter verantwoording worden geroepen.

Deze richtsnoeren zijn bedoeld als praktisch instrument om EU-actoren in de hele wereld te leiden en te ondersteunen bij hun werkzaamheden op het gebied van kinderen en gewapende conflicten, met inbegrip van andere situaties van gewapend geweld door statelijke en niet-statelijke actoren, zoals terroristische organisaties en georganiseerde criminele groepen. De EU erkent de onderlinge verwevenheid van verschillende beleidsmaatregelen en benadrukt het belang van voortdurende en gecoördineerde inspanningen op diverse gebieden, waaronder het buitenlands en veiligheidsbeleid, ontwikkelingshulp, vredesopbouw en humanitaire hulp. Deze alomvattende aanpak versterkt onze collectieve respons op de benarde situatie van kinderen in gewapende conflicten en draagt zo bij tot vrede en veiligheid op lange termijn en tot duurzame ontwikkeling.

3 - BEGINSELEN

De EU is gegrondvest op de waarden van vrijheid, democratie, eerbiediging van de menselijke waardigheid en fundamentele vrijheden, gelijkheid, de rechtsstaat en de eerbiediging van de mensenrechten. De bescherming en bevordering van de rechten van het kind vormen een belangrijke doelstelling van de werkzaamheden van de Europese Unie in binnen- en buitenland. Die doelstelling is verankerd in het Handvest van de grondrechten van de EU, dat de bescherming van de rechten van het kind door alle Europese instellingen en organen bij de tenuitvoerlegging van het recht van de Unie waarborgt. Het in 2012 aangenomen strategisch kader voor mensenrechten en democratie bevat beginselen, doelstellingen en prioriteiten om de doeltreffendheid en samenhang van het EU-beleid te verbeteren. De eerbiediging van de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat is de grondslag van alle aspecten van het interne en externe beleid van de EU. Het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie bepaalt het ambitieniveau en de prioriteiten van de EU en haar lidstaten op dit gebied in de betrekkingen met derde landen, en beschrijft de specifieke taken van de EU. Daarnaast bieden de EU-mensenrechtenrichtsnoeren, en met name de EU-richtsnoeren ter bevordering en bescherming van de rechten van het kind, praktische instrumenten en richtsnoeren voor de uitvoering van deze mensenrechtenverbintenissen. Samen met de EU-strategie voor de rechten van het kind (2021) bevordert en waarborgt dit beleid de rechten van het kind en zorgt het ervoor dat ze worden geïntegreerd in het interne en externe beleid van de Europese Unie.

De rechten van het kind bevorderen en beschermen

De EU moet aan de hand van de volgende kernbeginselen haar inspanningen opvoeren om kinderen die worden getroffen door gewapende conflicten te beschermen:

- **Een op mensenrechten gebaseerde aanpak:** Overeenkomstig het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind (VRK) wordt onder kind verstaan: eenieder die jonger is dan 18 jaar. Elk kind wordt erkend als onafhankelijke houder van rechten uit hoofde van het internationaal recht inzake de mensenrechten, die conform het internationaal recht en het internationaal humanitair recht speciale bescherming geniet. Hoewel kinderen slachtoffers kunnen zijn, zijn zij ook overlevenden en hun eigen persoon. We moeten ze niet enkel als passieve actoren behandelen of beschouwen. Kinderen moeten bewust worden gemaakt van hun rechten. Hun stem moet worden gehoord, met inachtneming van hun leeftijd en ontwikkelingsfase, en er moet aandacht zijn voor hun noden.
- **Het recht op leven, overleven en ontwikkeling:** In lijn met het VRK zal de EU prioriteit geven aan het holistisch welzijn, de bescherming en de re-integratie van alle kinderen die door gewapende conflicten worden getroffen, om ervoor te zorgen dat zij het conflict overleven, zich verder ontwikkelen en hun rechten volledig kunnen uitoefenen.
- **Non-discriminatie en inclusie:** Bescherming en hulp worden geboden zonder enige vorm van discriminatie, met inbegrip van meervoudige en elkaar overlappende vormen van discriminatie. Geen kind mag aan zijn lot worden overgelaten en er moet gelijke toegang zijn tot bescherming. Daarbij moet, door middel van bestaande beleids- en wetgevingskaders, in het bijzonder gelet worden op de specifieke zorg- en beschermingsbehoeften van alle kinderen in kwetsbare situaties, met inbegrip van meisjes, kinderen met een handicap, inheemse kinderen en kinderen die tot nationale minderheden behoren, niet-begeleide kinderen, migranten, vluchtelingen, asielzoekers, gedwongen intern ontheemde en stateloze kinderen, kinderen waarvoor niet wordt gezorgd binnen een gezin, zoals kinderen die op straat leven of kinderen in instellingen, overeenkomstig de internationale mensenrechtenverplichtingen uit hoofde van het internationaal recht en de internationale normen.

- **Belang van het kind:** Conform het VRK is het belang van het kind de voornaamste overweging bij de uitvoering van EU-acties. Bij alle beslissingen en acties moet het welzijn, de bescherming en de veiligheid van kinderen voorop staan.
- **Gedifferentieerde aanpak:** De EU erkent dat er verschillende behoeften en kwetsbaarheden bestaan, en tracht haar interventies af te stemmen op de unieke situatie van elk kind en holistische en duurzame oplossingen te bieden. Zoals uitgelegd in het rapport van het bureau van de speciale vertegenwoordiger van de VN voor kinderen in gewapende conflicten over de genderdimensies van ernstige schendingen van de rechten van kinderen in gewapende conflicten (“Gender Dimensions of Grave Violations against Children in Armed Conflict”), hebben alle kinderen nood aan bescherming maar kunnen hun behoeften en kwetsbaarheden in een gewapend conflict verschillen afhankelijk van hun leeftijd, ontwikkeling, geslacht, seksuele gerichtheid en genderidentiteit, en eventuele handicap, de minderheid waartoe ze behoren, hun specifieke omstandigheden, de aard van het conflict en hun vermeende of daadwerkelijke betrokkenheid bij de partijen bij het conflict.
- **Bescherming van kinderen die gelieerd zijn aan strijdkrachten of gewapende groeperingen:** Kinderen die gelieerd zijn aan strijdkrachten of gewapende groeperingen moeten altijd in de eerste plaats worden beschouwd als slachtoffers van de zes ernstige mensenrechtenschendingen volgens het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht. Bij ontwapening, demobilisatie en re-integratie, en daaraan gerelateerde processen, moet het perspectief van het kind, met als vertrekpunt het belang van het kind en de bescherming van jongens en meisjes tegen de zes ernstige schendingen tijdens conflicten, centraal staan. Daarom moeten te allen tijde voorbereidingen worden getroffen voor en moet steeds prioriteit worden gegeven aan de onvoorwaardelijke en onmiddellijke bescherming, vrijlating en (re-)integratie van kinderen die gelieerd zijn aan strijdkrachten of gewapende groeperingen, ongeacht de status van de gewapende groepering, overeenkomstig het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht. Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de problemen van kinderen die zijn geboren binnen gewapende groeperingen, alsook aan kinderen die als kind werden gerekruteerd en gedemobiliseerd als volwassene. Kinderen die de leeftijd voor strafrechtelijke aansprakelijkheid hebben bereikt en ervan worden verdacht een ernstig strafbaar feit te hebben gepleegd, moeten worden overgedragen aan civiele actoren, en moeten worden berecht onder het jeugdstrafrecht. Kinderen mogen niet enkel op grond van hun betrokkenheid bij een gewapende groepering worden vastgehouden.

- **Kinderen en slachtoffers centraal:** De nadruk ligt op het welzijn en de behoeften van het kind. Dit betekent dat kinderen waar mogelijk actief worden betrokken bij het bepalen van hun noden en prioriteiten en dat er naar hen wordt geluisterd, dat ze niet opnieuw getraumatiseerd worden en dat hun welzijn en veiligheid prioriteit krijgen. De EU geeft voorrang aan de behandeling van de specifieke schade die kinderen is aangedaan in gewapende conflicten.
- **Leeftijds- en genderresponsief:** De noden en kwetsbaarheden van kinderen veranderen naarmate zij ouder worden. De EU houdt hier rekening mee en past haar interventies daarop aan. Bovendien ervaren meisjes en jongens conflicten verschillend en hebben zij specifieke kwetsbaarheden. De EU neemt deze leeftijds- en gendergebonden noden in aanmerking zodat alle kinderen passende bescherming en ondersteuning krijgen.
- **Traumabewust:** Gewapende conflicten kunnen een diepe psychologische impact hebben op kinderen. De EU houdt hier in haar benadering rekening mee en tracht hulp te bieden met aandacht voor de mogelijk traumatische ervaringen van kinderen, met inbegrip van seksueel en gendergerelateerd geweld, en hun behoefte aan toegang tot mentale gezondheidszorg en psychosociale ondersteuning gericht op genezing en herstel.
- **Verantwoordingsplicht, toegang tot de rechter en jeugdrecht:** De EU ondersteunt monitoring, onderzoek en vervolging van strafbare feiten en schendingen tegen kinderen, waarbij het kind centraal staat. Daders moeten ter verantwoording worden geroepen. Het is van cruciaal belang om kindvriendelijke rechtsstelsels tot stand te brengen voor alle kinderen die met de wet in aanraking komen en van hun vrijheid zijn beroofd. Ook moeten kinderen toegang krijgen tot rechtsbijstand en betrokken worden bij initiatieven voor overgangsjustitie.

- **Participatie en empowerment van kinderen en jongeren:** De EU bevordert, ondersteunt en zorgt voor de betekenisvolle inclusie en actieve participatie van kinderen en jongeren bij besluiten die hen aangaan op alle niveaus, ook in conflictsituaties, met name via het jongerenactieplan in het externe optreden van de EU.
- **Conflictgevoelige benaderingen ter bescherming van kinderen zonder schade te berokkenen:** De EU spant zich ervoor in dat bij alle beleidsmaatregelen en initiatieven systematisch mogelijke schadelijke gevolgen voor kinderen en hun rechten door activiteiten of personeelsleden worden voorkomen en de conflictdynamiek niet wordt verergerd.

Internationale samenwerking

De EU laat zich bij haar werkzaamheden leiden door de toepasselijke internationale en regionale afspraken en normen op het gebied van mensenrechten en humanitair recht, met inbegrip van de afspraken en normen in bijlage I. De EU steunt het werk van bepaalde actoren en werkt daarmee actief samen, met name:

- de secretaris-generaal van de VN
- de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal voor kinderen in gewapende conflicten en het bureau van deze speciale vertegenwoordiger

- de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal inzake geweld tegen kinderen en het bureau van deze speciale vertegenwoordiger
- de landspecifieke taskforce voor monitoring en verslaglegging van de VN of de tegenhanger daarvan in zorgwekkende landspecifieke situaties
- VN-bureaus, -departementen en -agentschappen zoals Unicef, het departement vredesoperaties (DPO), het departement politieke zaken en vredesopbouw (DPPA), het ontwikkelingscoördinatiebureau (DCO), UN Women, het Bureau voor drugs- en misdaadbestrijding (UNODC), het Bevolkingsfonds (UNFPA), het Bureau van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten (OHCHR), het Bureau van de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen (UNHCR), het Ontwikkelingsprogramma (UNDP), de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), het Bureau voor de Coördinatie van Humanitaire Aangelegenheden (OCHA), Unesco en de WHO (op hoofdkantoor- en regionaal/lokaal niveau)
- de werkgroep van de VN-Veiligheidsraad inzake kinderen in gewapende conflicten
- de regionale/lokale Groep vrienden inzake CAAC of equivalente ad-hocgroepen van gelijkgestemde partners
- het Comité voor de Rechten van het Kind
- de Mensenrechtenraad
- de Commissie sociale, humanitaire en culturele onderwerpen (Derde Commissie) van de Algemene Vergadering van de VN
- het Internationaal Strafhof en, in voorkomend geval, speciale internationale tribunalen
- de speciale procedures van de VN en door de VN gemandateerde onderzoeksinstanties
- de overkoepelende werkgroep van de VN op het gebied van ontwapening, demobilisatie en re-integratie en andere soortgelijke fora
- het Internationale Comité van het Rode Kruis (ICRC)
- de Raad van Europa
- de Afrikaanse Unie en andere regionale organisaties
- het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE/ODIHR)

- lokale en internationale niet-gouvernementele organisaties, waaronder door kinderen geleide organisaties, mensenrechtenverdedigers en kinderrechtenverdedigers en gemeenschapsgerichte organisaties en netwerken
- andere belangrijke actoren

De EU levert een proactieve bijdrage aan het werk van deze actoren en werkt met hen samen om te bewerkstelligen dat de bestaande internationale waarborgen voor de rechten van het kind worden versterkt en daadwerkelijk worden toegepast.

4 - DE UITDAGINGEN OMTRENT KINDEREN IN GEWAPENDE CONFLICTEN HET HOOFD BIEDEN

In de afgelopen twee decennia is de manier waarop er oorlog wordt gevoerd ingrijpend veranderd. Tactieken zoals willekeurige en buitensporige luchtbombardementen, beschietingen en droneaanvallen, belegeringen en blokkades om burgers de levering van hulpgoederen te ontzeggen, niet-geëxplodeerde oorlogsmunitie die blijft liggen en mijnen leggen in burgergebieden, creëren een ernstig risico op slachtoffers of verminkingen onder kinderen.

Door scholen, ziekenhuizen en andere kritieke civiele infrastructuur zoals water- en energie-infrastructuur aan te vallen wordt steeds vaker het overleven en de ontwikkeling van kinderen op het spel gezet. In sommige gevallen verzetten gewapende groeperingen of strijdkrachten zich actief tegen onderwijs en gezondheidszorg voor meisjes en belemmeren ze de toegang tot deze vitale diensten. Zelfs als scholen geen doelwit zijn, ontmoedigt de algemene onveiligheid in conflictgebieden kinderen, leerkrachten en medisch personeel om naar school te gaan of medische hulp te verlenen.

Bij de conflictsituaties die op de agenda staan als het gaat om kinderen in gewapende conflicten, is een sterke toename van het aantal kinderontvoeringen waar te nemen. De ontvoeringen hebben tot doel gemeenschappen te terroriseren, specifieke groepen te viseren, met name meisjes en hun toegang tot onderwijs, of kinderen te dwingen deel te nemen aan vijandelijkheden, of gebeuren met het oog op mensenhandel en seksuele slavernij of andere vormen van uitbuiting. Zelfs wanneer ontvoerde kinderen vrij worden gelaten of erin slagen hun ontvoerders te ontvluchten, worden zij nog altijd geconfronteerd met grote problemen en stigmatisering die hun re-integratie en rehabilitatie in hun gemeenschap belemmeren.

Conflicten worden steeds vaker gekenmerkt door seksueel geweld, dat vaak tegen meisjes en jongens wordt begaan in een rechtsstaatvacuüm. Kinderen die te maken hebben gehad met seksueel geweld en uitbuiting kunnen lijden onder langdurige psychologische trauma's, gezondheidsproblemen, met inbegrip van overdraagbare ziekten zoals hiv/aids, en zwangerschap op jonge leeftijd. Vooral meisjes zijn kwetsbaar voor schadelijke gendernormen en praktijken, zoals vrouwelijke genitale verminking, infanticide op meisjes, kinderhuwelijken, huwelijken op jonge leeftijd en gedwongen huwelijken, stigmatisering wegens het afwijken van genderstereotypen, discriminerende sociale normen en discriminatie.

Het ontzeggen van toegang tot humanitaire hulp, met onbegrip van doelbewuste aanvallen tegen humanitaire hulpverleners, blijft een groot obstakel voor de bescherming van kinderen. Een gebrek aan essentiële humanitaire hulp kan leiden tot ernstige ondervoeding, groeiachterstand, gebrekkige toegang tot onderwijs en essentiële medische zorg, met schadelijke gevolgen voor de ontwikkeling van kinderen op de lange termijn. Het is van vitaal belang om samen te werken met partijen bij het conflict om de toegang voor humanitaire hulp mogelijk te maken, waarbij er tegelijkertijd voor moet worden gezorgd dat verantwoording wordt afgelegd voor schendingen. Het blijft zorgelijk dat gewapende groeperingen kinderen inzetten in gevechten of een ondersteunende rol geven.

De gedwongen rekrutering van kinderen jonger dan 18 jaar en hun inzet bij vijandelijkheden door zowel strijdkrachten als gewapende groeperingen is illegaal en een van de ergste vormen van kinderarbeid. Bovendien vormt de rekrutering van kinderen jonger dan 15 jaar een oorlogsmisdaad. Er wordt een onmenselijke last op deze kinderen gelegd, met schadelijke gevolgen op de lange termijn. Deze kinderen blijven in de eerste plaats slachtoffers en worden vaak geconfronteerd met stigmatisering en afwijzing. Kinderen die gelieerd zijn aan gewapende groeperingen arresteren en vasthouden, hetzij omdat zij worden gezien als een bedreiging voor de nationale veiligheid, hetzij omdat zij naar verluidt hebben deelgenomen aan vijandelijkheden, maakt van hen opnieuw slachtoffers.

Daarom moet prioriteit worden gegeven aan hun onvoorwaardelijke en onmiddellijke bescherming, vrijlating en (re-)integratie in hun familie en gemeenschap, ongeacht de eventuele status van de gewapende groepering, overeenkomstig het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht. Indien er kinderen zijn die de leeftijd voor strafrechtelijke aansprakelijkheid hebben bereikt en ervan worden verdacht een ernstig strafbaar feit te hebben gepleegd, moeten zij worden overgedragen aan civiele actoren en worden berecht binnen het jeugdstrafrechtstelsel, indien dit bestaat.

De EU zal de onderhandelingen over en de vaststelling en uitvoering van actieplannen die worden afgesproken tussen de Verenigde Naties en partijen bij het conflict ondersteunen, teneinde de zes ernstige schendingen tegen kinderen te beëindigen en te voorkomen, en steunt ook overdrachtsprotocollen voor partijen bij het conflict, om kinderen met vermeende banden met gewapende groeperingen snel over te dragen aan civiele kinderbeschermingsactoren met het oog op hun re-integratie.

Obstakels voor doeltreffende actie

Vanwege een aantal aanzienlijke obstakels is het voor de EU en andere actoren die actief zijn in conflictgebieden lastig doeltreffende humanitaire hulp en ontwikkelingshulp te bieden en kinderen te beschermen. Voorbeelden zijn de complexe en voortdurend veranderende aard van moderne conflicten, de beperkte toegang tot het getroffen gebied en de bevolking vanwege aanhoudend geweld, beperkende administratieve belemmeringen, en een gebrek aan capaciteit onder lokale actoren om naar behoren te voorzien in de behoeften van kinderen.

Doeltreffende maatregelen om schendingen tegen kinderen die het slachtoffer zijn van gewapende conflicten aan te pakken, worden bemoeilijkt door lacunes in de gegevens en ontoereikende indicatoren voor vroegtijdige waarschuwing, waardoor de inspanningen om ernstige schendingen eerst en vooral te voorkomen, worden belemmerd. Ook de beperkte middelen en de lastige taak om financiering uit meerdere bronnen te coördineren maken het ingewikkeld om doeltreffend actie te ondernemen.

Voorts creëren de zwakke rechtskaders en een gebrek aan aansprakelijkheid voor strafbare feiten tegen kinderen een klimaat van straffeloosheid waarin schendingen ongestraft blijven. De sociaal-economische langetermijneffecten van conflicten, armoede, gebrekkige onderwijskansen voor kinderen, met name meisjes, beperkte middelen voor gezondheidszorg (waaronder geestelijke gezondheidszorg en psychosociale ondersteuning), en hardnekkige schadelijke culturele normen en praktijken belemmeren inspanningen om een herhaling van het conflict te voorkomen, duurzame vrede te bereiken en kinderen te beschermen.

Kansen voor doeltreffend EU-optreden

Om haar inspanningen om kinderen in gewapende conflicten te beschermen op te voeren, zal de EU **sterkere partnerschappen opbouwen** en inzetten op het volgende:

- **Preventie ondersteunen:** Er moet meer worden geïnvesteerd in de preventie van gewapende conflicten en het voorkomen van kinderrechtschendingen, met name de zes ernstige schendingen. De invoering van systemen voor vroegtijdige waarschuwing, waarmee risico-indicatoren en gegevenslacunes worden aangepakt, kan helpen mogelijke bedreigingen voor kinderen in kaart te brengen voordat hun rechten geschonden worden, zodat er preventief actie kan worden ondernomen. Het is van cruciaal belang dat er regelmatig conflictanalyses worden uitgevoerd en de situatie omtrent kinderrechten en de behoeften van kinderen in kaart wordt gebracht, zodat er tijdig doeltreffende preventieve maatregelen kunnen worden voorgesteld. Investeren in kwalitatief, conflict-, risico-, leeftijds- en genderbewust en inclusief onderwijs kan ook helpen om te voorkomen dat conflicten opnieuw opblazen en het risico op misbruik en uitbuiting van kinderen verlagen.

- **Meer rekening houden met de samenhang tussen humanitaire hulp, ontwikkeling en vredesopbouw:** De EU is vastbesloten op gecoördineerde wijze tegemoet te komen aan behoeften op het gebied van humanitaire en ontwikkelingshulp en vredesopbouw teneinde langdurige en voorspelbare crises aan te pakken, waarbij er aandacht is voor zowel de onmiddellijke behoeften als langetermijnoplossingen. Om de totstandbrenging van een beschermende en duurzaam ondersteunende omgeving voor kinderen vóór, tijdens en na conflicten te ondersteunen is er blijvende en toereikende financiering nodig om interventies op te schalen en langetermijnprogramma's voor de bescherming van kinderen in stand te houden, waarbij middelen worden vrijgemaakt voor sociale bescherming, onderwijs, huisvesting, psychosociale ondersteuning, gezondheidszorg en beschermingsdiensten die zijn afgestemd op de uiteenlopende behoeften van kinderen. Het is van cruciaal belang om de werking van de monitoring- en verslagleggingsmechanismen van de VN ter plaatse te ondersteunen en te voorzien in toereikende financiële middelen.
- **Investeren in geïntegreerde systemen ter bescherming van kinderen:** De EU moet leeftijds- en genderresponsieve, handicapinclusieve, gemeenschapsgerichte geïntegreerde sociale en kinderbeschermingssystemen in fragiele landen en landen die getroffen worden door een conflict ondersteunen, om kinderrechtschendingen te helpen voorkomen en tegen te houden en te helpen bij het herstel hiervan en de respons erop, en om ervoor te zorgen dat er over de hele lijn wordt gezorgd voor kinderen, op holistische wijze met betrokkenheid van alle belanghebbenden, met aandacht voor re-integratie, rehabilitatie, onderwijskansen, met inbegrip van beroeps- en technische opleiding, kinderbeschermingsdiensten, gezinshereniging, indien van toepassing, adequate gezondheidszorg, met inbegrip van seksuele en reproductieve gezondheidszorg, geestelijke gezondheidszorg en psychosociale ondersteuning en andere cruciale aspecten.

- Programma's voor ontwapening, demobilisatie en re-integratie, hervorming van de veiligheidssector en ondersteuning van justitie:** Bij programma's voor ontwapening, demobilisatie en re-integratie en andere daaraan gerelateerde programma's, hervorming van de veiligheidssector, terrorismebestrijding en programma's ter bestrijding van georganiseerde criminele netwerken, en kindvriendelijke justitiële programma's (zorgen voor kindvriendelijke toegang tot de rechter, gratis rechtsbijstand en doeltreffende voorziening in rechte), moet rekening worden gehouden met overwegingen inzake de bescherming van kinderen. Ook moeten op kinderen gerichte re-integratie-initiatieven op maat worden ondersteund. Door in te zetten op re-integratie als onderdeel van een breder kindbeschermingssysteem en de doelstellingen en beginselen van de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) in het oog te houden, worden maatregelen inclusiever, breder en duurzamer.
- Samenwerking en pleitbezorging ter plaatse:** De EU moet inzetten op nauwere samenwerking met VN-entiteiten en -agentschappen, nationale regeringen en lokale autoriteiten van door conflicten getroffen landen, internationale en nationale niet-gouvernementele organisaties en lokale maatschappelijke organisaties die ter plaatse rechtstreeks met kinderen werken (met inbegrip van de Groep vrienden inzake CAAC). Voortbouwend op een periodieke dialoog over de doelstellingen en beginselen inzake kindbescherming met internationale partners, nationale regeringen, conflictpartijen en lokale organisaties, moet de nauwe samenwerking met en steun voor het door de VN-Veiligheidsraad gemandateerde monitoring- en verslagleggingsmechanisme en de landspecifieke taskforces voor monitoring en verslaglegging van de VN en soortgelijke werkgroepen verder worden versterkt.
- Opleidingen en ondersteuning:** Het is van vitaal belang om te investeren in capaciteitsopbouw voor alle actoren die zich inzetten voor de bescherming van kinderen. Door opleiding en ondersteuning te bieden, worden de verantwoordelijke personen, zowel plichtdragende als rechthebbende, voorzien van de nodige vaardigheden en middelen om tegemoet te komen aan de specifieke noden van kinderen op nationaal en lokaal niveau, wat leidt tot betere regelgevings- en beleidskaders, programma's en interventies op alle niveaus. EU- en ander personeel hebben intensievere regelmatige training nodig, met name degenen die rechtstreeks met kinderen werken en degenen die besluiten nemen met gevolgen voor kinderen.

- **Lokale oplossingen steunen:** Door vredes- en beschermingsinitiatieven die door kinderen worden geleid en vanuit de gemeenschap worden vormgegeven, te erkennen en ondersteunen, worden lokale stemmen versterkt en wordt het mogelijk om oplossingen te vinden die ook cultureel gezien geschikt zijn.
- **Participatie van kinderen:** de actieve, gelijkwaardige, betekenisvolle en doeltreffende participatie van kinderen in de besluitvorming die hen aangaat, in lijn met het VRK, moet worden gewaarborgd, met name bij de vormgeving van re-integratieprogramma's. De EU zal ook trachten gebruik te maken van het jongerenklankbord dat de commissaris en het directoraat-generaal Internationale Partnerschappen (DG INTPA) adviseert, en van de jongerenorganen die zijn opgezet in het kader van het jongerenactieplan voor het externe optreden van de EU in de periode 2022-2027 om de EU-delegaties te adviseren.

Door deze alomvattende doelstellingen uit te voeren, zal de EU aanzienlijk meer kunnen doen om kinderen die worden getroffen door gewapende conflicten te beschermen. Een op samenwerking gebaseerde en holistische benadering waarbij er wordt geïnvesteerd in lokale capaciteit en prioriteit wordt gegeven aan preventieve maatregelen en brede ondersteuning, kan bijdragen tot een veiligere en hoopvolle toekomst voor kinderen die verstrikt raken in een oorlog.

5 - UITVOERINGS- EN OPERATIONELE INSTRUMENTEN

A) EU-instrumenten voor optreden:

De EU beschikt over een reeks instrumenten om CAAC-kwesties aan te pakken, voortbouwend op bestaande initiatieven:

- **Politieke dialoog:** De mensenrechtenaspecten van de politieke dialoog met derde landen zullen het welzijn en de rechten van kinderen in preconflict-, conflict- en postconflictsituaties omvatten.
- **Speciale vertegenwoordigers van de EU (SVEU's):** De SVEU voor de mensenrechten heeft een belangrijke rol als pleitbezorger van de wereldwijde naleving van de normen inzake kinderrechten. Geografische SVEU's moeten ook specifieke acties ondernemen en voorlichting geven over kwesties in verband met kinderen en gewapende conflicten in prioritaire landen die onder hun mandaat vallen. Zij moeten de CAAC opnemen in hun presentaties aan de werkgroepen van de Raad. De kwestie van kinderen die door gewapende conflicten worden getroffen, moet worden opgenomen in de mandaten van SVEU's in prioritaire landen wanneer zij worden vernieuwd.

- Demarches en publieke verklaringen:** De EU zal er bij de betrokken derde landen op aandringen doeltreffende maatregelen te nemen om kinderen te beschermen tegen de gevolgen van gewapende conflicten en ernstige schendingen, en een einde te maken aan straffeloosheid. Herinnerend aan de belangrijke rol die de EU en haar lidstaten kunnen spelen bij het ondersteunen van de dialoog met alle conflictpartijen waarop zij invloed kunnen hebben om ernstige schendingen ten aanzien van kinderen een halt toe te roepen en te voorkomen. Het jaarverslag van de secretaris-generaal van de VN en zijn landenspecifieke verslagen over kinderen en gewapende conflicten en de bijbehorende conclusies van de Werkgroep van de VN-Veiligheidsraad voor kinderen en gewapende conflicten moeten als leidraad dienen voor de outreachactiviteiten van de EU. Aan de speciale vertegenwoordigers en de hoofden van de missies van de EU wordt opgedragen het vraagstuk waar van toepassing aan de orde te blijven stellen bij niet-gouvernementele actoren. De EU zal, waar nodig, tevens reageren op positieve ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden. De EU zal blijven pleiten voor de universele ratificatie van internationale mensenrechtenverdragen, met name het Verdrag inzake de rechten van het kind en het bijbehorende Facultatief Protocol inzake de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten (OPAC) en Verdrag nr. 182 van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende de ergste vormen van kinderarbeid. De EU zal alle staten blijven aanmoedigen hun toezeggingen voort te zetten door na te denken over de bekrachtiging van internationale instrumenten en verbintenissen ter bescherming van door conflicten getroffen kinderen, waaronder de beginselen van Parijs en de toezeggingen van Parijs, de Vancouver-beginselen, de Verklaring inzake veilige scholen en de politieke verklaring over de versterking van de bescherming van burgers tegen de humanitaire gevolgen van het gebruik van explosieve wapens in bevolkte gebieden. De EU zal alle staten aanmoedigen het Statuut van Rome te ratificeren en samen te werken met het Internationaal Strafhof en andere internationale en regionale tribunalen en verantwoordingsmechanismen, onder meer bij de tenuitvoerlegging van aanhoudingsbevelen.
- Multilaterale samenwerking:** De EU financiert projecten in verband met kinderen en gewapende conflicten en via humanitaire hulp en ontwikkelingssamenwerking. De EU zal de mogelijkheden onderzoeken om de steun uit te breiden, rekening houdend met het verband tussen de behoeften op het gebied van humanitaire hulp, ontwikkeling en vredesopbouw.

- **Bilaterale samenwerking:** De EU zet zich in voor de ondersteuning en financiering van programma's die gericht zijn op de bescherming en bevordering van de rechten van kinderen door middel van bilaterale samenwerking met derde landen en op regionaal niveau in het bredere kader van internationale partnerschappen en humanitaire hulp. De lidstaten zullen deze prioriteiten ook opnemen in hun bilaterale samenwerkingsprojecten.
- **Ondersteuning van de internationale, nationale en lokale niet-gouvernementele sector:** De EU blijft steun verlenen aan niet-gouvernementele organisaties en maatschappelijke organisaties die betrokken zijn bij de bescherming van kinderen en hun rechten bij gewapende conflicten en andere vormen van geweld. Dit omvat institutionele opbouw en versterking van initiatieven op het gebied van kindbescherming, met inbegrip van kindvriendelijke rechtsstelsels, jeugdrechtspleging, wetgevingshervormingen, opleiding en advies voor lokale politie en strijdkrachten, ambtenaren van penitentiair en gerechtelijk bestuur, versterking van de capaciteit van plaatselijke ngo's op het gebied van kinderrechten; kindspecifieke ontwapening, demobilisatie en re-integratie (DDR) en de hervorming van de veiligheidssector (SSR).
- **Crisisbeheersingsmissies en -operaties:** De bescherming van kinderen zal op passende wijze worden geregeld en geïntegreerd in de planningsprocessen en -documenten en in de uitvoering van operaties, in overeenstemming met de bijgewerkte checklist voor de opnemings van de bescherming van door gewapende conflicten getroffen kinderen in GVDB-missies en -operaties. In mandaten en operationele plannen zal waar mogelijk rekening worden gehouden met de specifieke behoeften van kinderen en de behoeften inzake kindbescherming, met name die van meisjes, gezien de mandaten en capaciteiten van de EU-missies en -operaties. Er moet worden voorzien in opleiding en advies over kindbescherming voor ingezet militair en civiel personeel van GVDB-missies en -operaties.

- **Samenwerking met partners:** Deelname aan lokale en regionale groepen van vrienden en soortgelijke werkgroepen voor kinderen en gewapende conflicten, alsook regelmatige uitwisselingen over monitoring en verslaglegging met de landentaskforces van de VN, het bureau van de speciale vertegenwoordiger voor kinderen en gewapende conflicten, Unicef, de VN-afdeling voor vredeshandhavingsoperaties (DPO) en de VN-afdeling politieke zaken en vredesopbouw (DPPA).
- **Overige maatregelen:** De EU kan gerichte maatregelen overwegen, zo nodig met inbegrip van beperkende maatregelen, of overeenkomsten met derde landen herzien op basis van hun trackrecord met betrekking tot kinderrechten, met name wat CAAC betreft.

Met gebruikmaking van het scala aan instrumenten waarover zij beschikt, zal de EU ernaar streven dat de rechten en specifieke behoeften van kinderen in aanmerking worden genomen bij benaderingen inzake vroegtijdige waarschuwing en preventie, alsook bij lopende conflictsituaties, vredesonderhandelingen, vredesovereenkomsten, en de fasen van wederopbouw, rehabilitatie, re-integratie en langetermijnontwikkeling na het conflict, en dat voor ernstige schendingen ten aanzien van kinderen in geen geval amnestie wordt verleend. De EU zal ernaar streven dat de lokale gemeenschap, ook de kinderen, bij het vredesproces betrokken wordt. In dit verband profiteert de EU van, en bouwt zij voort op, de ervaring die is opgedaan in het kader van het VN-systeem en van regionale organisaties.

B) Uitvoering:

Monitoring en verslaglegging

- **EU-missiehoofden, GVDB-missiehoofden en militaire commandanten in prioritaire landen:** In hun periodieke verslagen een analyse opnemen van de impact van conflicten op kinderen, waarbij de CAAC wordt opgenomen in de lokale landenstrategieën van de EU op het gebied van mensenrechten en democratie, en regelmatige coördinatie ter plaatse bevorderen met EU-delegaties, missies van de EU-lidstaten, GVDB-missies en -operaties, de plaatselijke coördinatoren van de VN en hun landenteams, de landentaskforces van de VN inzake monitoring en verslaglegging (CTFMR) of hun tegenhangers, andere donoren, ngo's en de particuliere sector.

- **De Commissie:** De aandacht van de Raad en de lidstaten vestigen op relevante verslagen en informatie over door de EU gefinancierde projecten in verband met CAAC, en ervoor zorgen dat in prioritaire landen voldoende financiële middelen worden uitgetrokken voor de bescherming van door gewapende conflicten getroffen kinderen, onder meer ter ondersteuning van de werking van de monitoring- en verslagleggingsmechanismen ter plaatse, en dat de door de EU gefinancierde acties in overeenstemming zijn met de richtsnoeren.
- **De lidstaten:** Informatie verstrekken over relevante bilaterale projecten en diplomatieke afspraken in verband met CAAC, onder meer bij de coördinatie ter plaatse in prioritaire landen.

Raad: Uitvoering en follow-up

- Het PVC ziet toe op de uitvoering van EU-acties in het kader van deze richtsnoeren en ontwikkelt modaliteiten voor de integratie van CAAC in relevante beleidsmaatregelen en acties van de EU, in samenwerking met andere veiligheids- en ontwikkelingsorganen van de EU.
- Cohom evalueert, actualiseert en publiceert de lijst van prioritaire landen regelmatig, op basis van informatie uit relevante bronnen, waaronder het verslag en de briefings van de secretaris-generaal van de VN, en zorgt voor samenwerking tussen de betrokken werkgroepen.
- Relevante geografische werkgroepen formuleren aanbevelingen voor actie in hun respectieve prioritaire landen.
- Cohom toetst en evalueert de implementatie van deze richtsnoeren in coördinatie met de betrokken actoren en stelt eventuele lacunes en behoeften vast, in nauwe samenwerking met de betrokken werkgroepen, speciale vertegenwoordigers, missiehoofden, hoofden van civiele missies en militaire commandanten van de EU (via de commandostructuur).
- Cohom denkt na over mogelijkheden voor verdere samenwerking met de VN, andere internationale organisaties, ngo's en de particuliere sector.

- De EDEO brengt jaarlijks verslag uit aan het PVC over de vooruitgang die is geboekt bij de verwezenlijking van de doelstellingen van deze richtsnoeren, met name in prioritaire landen, en faciliteert briefings van de speciale vertegenwoordiger van de VN aan het PVC met betrekking tot kinderen en gewapende conflicten.
- Voorzitters van relevante thematische en geografische werkgroepen nemen in voorkomend geval de CAAC-kwestie in hun beraadslagingen op, onder meer door gezamenlijke besprekingen tussen werkgroepen te organiseren en externe briefings van VN-partners en deskundigen uit het maatschappelijk middenveld te faciliteren.

Aanvullende activiteiten op het gebied van belangenbehartiging en outreach

- De hoge vertegenwoordiger zal tweejaarlijks samen met de speciale vertegenwoordiger van de VN voor kinderen en gewapende conflicten een verklaring afleggen op de Internationale Dag tegen het gebruik van kindsoldaten (12 februari).
- De EU moet tijdens de Internationale Dag ter bescherming van onderwijs tegen aanvallen (9 september) en de Wereldkinderdag (20 november) meer bekendheid geven aan CAAC-kwesties, en verdere mogelijkheden onderzoeken om CAAC-kwesties onder de aandacht te brengen.
- De EDEO moet aan het begin van hun mandaat een informatiepakket over kinderrechten in conflictgebieden verstrekken aan alle nieuwe delegatiehoofden, GVDB-missiehoofden en militaire commandanten, missiecontactpunten en contactpunten voor mensenrechten.
- De EDEO en de Commissie moeten in samenwerking met VN-partners, relevante Commissiediensten en ngo's regelmatig specifieke opleidingen organiseren over kinderbescherming, kinderen en gewapende conflicten, onder meer op het gebied van kinderen en DDR of DDR-gerelateerde processen.

6. CONCLUSIE

Deze geactualiseerde richtsnoeren over kinderen en gewapende conflicten (CAAC) onderstrepen de vastberadenheid van de EU om prioriteit te geven aan de rechten en het welzijn van kinderen in tijden van oorlog en instabiliteit.

Om de doeltreffendheid van deze richtsnoeren te waarborgen, zal de EU toezicht houden op en verslag uitbrengen over de geboekte vooruitgang. Er zal regelmatig verslag worden uitgebracht, onder meer om na te gaan op welke gebieden verbetering en aanpassing mogelijk zijn, om ervoor te zorgen dat de reactie van de EU op de veranderende uitdagingen waarmee kinderen in gewapende conflicten worden geconfronteerd, alomvattend en impactvol blijft.

Door samen te werken met VN-agentschappen, nationale regeringen, lokale organisaties en het maatschappelijk middenveld kan de EU een veiligere en meer hoopvolle toekomst creëren voor kinderen die door gewapende conflicten worden getroffen.

BIJLAGEN bij de geactualiseerde richtsnoeren

Bijlage 1 - Niet-uitputtende lijst van internationale normen, standaarden en beginselen waarop de EU zich kan beroepen in haar contacten met derde landen over door gewapende conflicten getroffen kinderen

I. MENSENRECHTENINSTRUMENTEN VAN DE VN

Verdragen en protocollen

- Universele Verklaring van de rechten van de mens (1948)
- Verdrag inzake de rechten van het kind (1989)
- Facultatief Protocol II bij het Verdrag inzake de rechten van het kind betreffende de betrokkenheid van kinderen bij gewapende conflicten (2002)
- Facultatief Protocol I bij het Verdrag inzake de rechten van het kind betreffende kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie (2002)
- IAO-Verdrag nr. 182 betreffende het verbod op en de onmiddellijke actie voor de uitbanning van de ergste vormen van kinderarbeid (1999)
- Verdrag betreffende de status van vluchtelingen (1951)
- Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (1966)
- Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (1966)
- Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing (1984)

Resoluties van de Veiligheidsraad

- Resoluties over kinderen en gewapende conflicten: 1261 (1999), 1314 (2000), 1379 (2001), 1460 (2003), 1539 (2004), 1612 (2005), 1882 (2009), 1998 (2011), 2068 (2012), 2143 (2014), 2225 (2015), 2427 (2018), 2601 (2021)
- Resoluties over vrouwen, vrede en veiligheid: 1325 (2000), 1820 (2008), 1888 (2009), 1960 (2010), 2106 (2013), 2242 (2015), 2331 (2016), 2467 (2019)
- Resoluties over jongeren, vrede en veiligheid: 2250 (2015), 2419 (2018), 2535 (2020)

Resoluties van de Algemene Vergadering betreffende kinderen en gewapende conflicten

Resoluties over de rechten van het kind die de EU, samen met de GRULAC, op tweejaarlijkse basis heeft ingediend in de Mensenrechtenraad en de derde commissie van de Algemene Vergadering van de VN. Die resoluties omvatten ook paragrafen over kinderen en gewapende conflicten.

II. INTERNATIONAAL HUMANITAIR RECHT, VLUCHTELINGEN EN INTERN ONTHEEMDEN

- Verdrag van Genève betreffende de behandeling van krijgsgevangenen (1949)
- Verdrag van Genève betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd (1949)
- Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 betreffende de bescherming van de slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Protocol I) (1978)
- Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949 betreffende de bescherming van slachtoffers van niet-internationale gewapende conflicten (Protocol II) (1977)
- Verdrag betreffende de status van vluchtelingen (1951)
- Protocol betreffende de status van vluchtelingen (1967)
- Richtsnoeren inzake interne ontheemding (1998)
- Internationaal humanitair gewoonterecht

III. INTERNATIONAAL STRAFRECHT

- Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof (2002)

IV. ANDERE RELEVANTE INTERNATIONALE VERBINTENISSEN EN INSTRUMENTEN

- Beginselen en richtsnoeren over kinderen die verbonden zijn aan strijdkrachten of gewapende groepen (beginselen van Parijs) (2007)
- Richtsnoeren voor de bescherming van scholen en universiteiten tegen militair gebruik tijdens gewapende conflicten (2014)
- Verklaring inzake veilige scholen (2015)
- De beginselen van Vancouver inzake vredeshandhaving en de preventie van de rekrutering en het gebruik van kindsoldaten (2017)
- Politieke verklaring over de versterking van de bescherming van burgers tegen de humanitaire gevolgen van het gebruik van explosieve wapens in bevolkte gebieden (EWIPA) (2022)

Bijlage 2 – Beleid en instrumenten van de EU

GBVB en crisisbeheersingsinstrumenten

- EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie (2020-2024)
- Strategisch kompas voor veiligheid en defensie van de EU (2022)
- Pact inzake het civiele GVDB (2023)

- Het zorgvuldigheidsbeleid van de Europese Unie op het gebied van de mensenrechten en het internationaal humanitair recht bij het verlenen van steun aan derden in de veiligheidssector (2023)
- Gezamenlijke mededeling – Een strategische aanpak van de EU voor de ondersteuning van ontwapening, demobilisatie en re-integratie van voormalige strijders (2021)
- Strategisch partnerschap VN-EU voor vredesoperaties en crisisbeheersing: prioriteiten (2022-2024)
- Geactualiseerde checklist voor de integratie van de bescherming van door gewapende conflicten getroffen kinderen in GVDB-missies en -operaties (2024)
- Europese consensus over humanitaire hulp (2008)
- Gezamenlijke kinderrechtentoolkit van de EU en Unicef: kinderrechten integreren in ontwikkelingssamenwerking (2014)
- Werkdocument van de diensten van de Commissie over humanitaire bescherming – Verbetering van de beschermingsresultaten om de risico's voor mensen in humanitaire crises te beperken (2016)
- Werkdocument van de diensten van de Commissie over onderwijs in noodsituaties in het kader van door de EU gefinancierde humanitaire acties (2019)
- Mededeling van de Commissie over onderwijs in noodsituaties en aanhoudende crises (2018)
- Werkdocument van de diensten van de Commissie over gender in humanitaire bijstand: verschillende behoeften, aangepaste respons (2013)
- Concept voor EU-vredesbemiddeling (2020)
- Richtsnoeren voor vredesbemiddeling, EDEO (2020)
- EU-stabiliseringsconcept, WK 13776/2022 INIT (2022)

Beleid en instrumenten van de Gemeenschap

- EU-strategie voor de rechten van het kind (2021)
- EU-actieplan voor de betrokkenheid van jongeren bij het externe optreden van de EU (2022-2027)
- EU-richtsnoeren ter bevordering en bescherming van de rechten van het kind (2017)
- Aanbeveling van de Commissie over geïntegreerde systemen voor kindbescherming (2024, te bevestigen)
- Gezamenlijke mededeling – Een strategische aanpak van de EU voor de ondersteuning van ontwapening, demobilisatie en re-integratie van voormalige strijders (2021)
- Gezamenlijke mededeling – Elementen voor een EU-breed strategisch kader voor steun aan de hervorming van de veiligheidssector (2016)

Bijlage 3 – Relevante VN-rapporten en richtsnoeren

Verslagen van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties

Verenigde Naties. Jaarverslagen (2000 – heden) en landenspecifieke verslagen (2006 – heden) over kinderen en gewapende conflicten.

Verslagen van de speciale vertegenwoordiger

Verenigde Naties. Verslagen van de speciale vertegenwoordiger bij de Algemene Vergadering (1998 – heden) en de Mensenrechtenraad (1998 – heden).

Werkgroep van de VN-Veiligheidsraad voor kinderen en gewapende conflicten

- Conclusies van de werkgroep over de landenspecifieke verslagen van de secretaris-generaal over kinderen en gewapende conflicten:

www.un.org/securitycouncil/subsidiary/wgcaac/sgreports

- Resoluties en voorzittersverklaringen over kinderen en gewapende conflicten: www.un.org/securitycouncil/subsidiary/wgcaac/resolutions
- Brieven van de voorzitter van de Veiligheidsraad aan de secretaris-generaal over kinderen en gewapende conflicten: www.un.org/securitycouncil/subsidiary/wgcaac/letters
- Taakomschrijving van de werkgroep voor kinderen en gewapende conflicten, en de “toolkit”: www.un.org/securitycouncil/subsidiary/wgcaac/reference

Publicaties en richtsnoeren van het bureau van de speciale vertegenwoordiger van de secretaris-generaal van de VN voor CAAC

- The Six Grave Violations against Children During Armed Conflict: the Legal Foundation New York, 2009 (bijgewerkt op 2013)
- Children and Justice During and in the Aftermath of Armed Conflict (2011)
- Guidance Note on Security Council 1998 (2014)
- Guidelines and Field Manual - Monitoring and Reporting Mechanism on Grave Violations against Children in Situations of Armed Conflict (2014)
- 20 Years to Better Protect Children Affected by Conflict (2016)
- Practical Guidance for Mediators to Protect Children in Situations of Armed Conflict (2020)
- Impact of the COVID-19 Pandemic on Violations against Children in Situations of Armed Conflict (2021)
- Guidance Note on Abductions (2023)
- Gender Dimension of Grave Violations Against Children In Armed Conflict (2022)
- Towards Greater Inclusion: A Discussion Paper on the CAAC Mandate and Children with Disabilities in Armed Conflict (2023)
